

Nro. 21.

A' FELS. R. CSÁSZÁRNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Kedden Septembernek 9-ik napján
1800-ik esztendőben.*

B é t s.

A' Császár ő Felsége, és az ő Felsége egyik testvér ötse *János Fő Hertzeg*, a' közelébb múlt Szombatonn jó reggel, útjokat a' Német országi armadiához vették, a' mely történetnek okáról ilyen Hirdetés olvastatik az ugyan az nap' Szombatonn estve ki-jött Bétsi Udvari Ujjságban: —,,
,,Ő Császári és Királyi Apostoli Felsége, a' hadakozásnak minden féle inségei felől meg-győ-ződve, és azok által meg-illetődve lévén, az il-lendő, állandó, 's-az ő Felsége' országainak és tartományainak, 's minden hűséges vazallusai-

nak, és jobbágyainak oltalmaztatódásokra czélzó békeffégre, kezet-nyulytani meg nem szünt: a' melyre való hajlandóságát közelébről is ujjanton ki-nyilatkozattatta, és a' lépéseket megtette. A' Frantzia országglózzék azonközben mind ezek mellett is, a' békeffégnek helyre állítódására nézve köttetett fegyvernyugvált, egészen véletlenül, és minden fundamentomos ok nélkül, fel-mondotta.

„Noha azonban a' szerént a' bekefféges hajlandóság szerént, a' melyről való bizonyait (bizonyításait) a' Frantzia Országglózzék oly fokizben meg ujjította, még mind remélleni lehetne azt, hogy az ellenségeskedéseknek ujjantoni ki-ütése még el-kerültetődhetne: mindazonáltal, hogy minden hüséges jobbágyainak és egész Európának tsalhatatlanul meg-mutassa ő Felsége azt, hogy az ő javaik, védelmeztetődések, és oltalmaztatódások, mely igen szivénn fekügyék, arra határozta magát ő Felsége, hogy a' maga Német országonn lévő armadiájához testvérjével *János* ő Királyi Fő Hertzeglégével együtt, maga mennyen, és ott mostantól fogvált tulajdon a' maga Felséges személyében jelen légyen. Egyébaránt ő Felsége alhatatosan és változhatalanul el tökélette magában azt, hogy minden el-fogadható békeséges projectomok és fel-tételek iránt a' maga kélségét örömmel meg-bizonyittsa, és szív béli ohajtással kíván arra az idő pontra el-jutni, hogy hüséges népeit, az eddig való el kerülhetetlen hadi nyomruságoktól és terhektől való megszabadulásról tudósithassa.“

* * *

Katonai elő-mozdulások:

„Gen. Major *H. Schwartzenberg* és Gr. *Meerfeldt* Feldmarschalllieutenántokká — F. M. Lieu-

tenant *Lauer* Fegyvertármesterré — F. M. Lieutenant *Bellegarde* Lovasság-Generálissává nevezettek.

Lovasság-Generálissa Gróf *Bellegarde*, Gen. *Zachal* együtt az Olosz országi armadiához rendeltettek.

Elegyes Levelek.

A' Frantzia seregek mind által vagynak már most a' Rénus bal partjáról annak innenső vidékeire gyülekezve; az ő egész fegyveres erejek a' Német földön 150 ezer emberekből áll. — Az a' Frantzia Commissió, a' mely a' Frankoniai Kerületre vettetett 6 milliókból álló hadi adónak felhalytásában foglalatoskodik, még most is *Frankfurt* várossában tartja a' maga üléseit; egyébaránt a' Sz. Mihály napi nagy országos vásárra nézve a' katonák' számát annyira megkisebbitette ezen városban *Augereau* Generál, hogy csak valami 4 százan vagynak, és a' vásár egész bátorsággal folyamatban vagyon.

A' *Bruxal*, *Manheim*, és a' *Rénus*' jobb partja felől lévő más Német városok' Archivumaikból, a' mult Augustus' 21 dikénn mind felrakták és elvitték a' Frantziák a' Rénuson túl lévő Német vidékeket illető Irásokat. — Minthogy azt a' 35 millió Livrákból álló hadi adót, melyet ezen alkalmatossággal a' Német vidéktől feltsikortanak a' Frantziák, nagyobbára mind úgy nevezett *Koszorus* (Laub:) *Thallérokban* kívánták-bé, erre nézve ennek a' *Thallérnak* neme igen meg ritkúlt. A' pénzel rakott szekerek naponként takarodnak Német országról *Strasburg* felé Frantzia országra keresztül, és onnét tovább *Páris* felé.

A' *Moreau* egész tábora így vagyon felosztva: A' tábor' derekának az ő maga vezérlése alatt,

Augsburg a' fő hadi szállása. Ez, két osztályokból áll; egyik osztály a' Gen. *Decain*, a' másik a' *Leclerc* vezérlések alatt vagyon; annak *Mona-chium*, ennek *Landshut* a' hadi szállása. — A' tábor jobb szárnya a' *Lecourb* vezérlése alatt, felső *Swewiát* tartja meg-szállva; a' fő hadi szállása *Kempten*; három Osztályokból áll, u. m. a' *Mon-trichard*, *Gudin*, és *Molitor* osztályaikból, az elsőnek *Burgau*, a' másodiknak *Memmingen*, a' harmadiknak *Lindau* a' hadi szállása. — A' bal szárnya is ugyan ennyi Osztályokból áll, u. m. a' *Legrand*, *Ney*, és *Richepans* osztályaikból, az első *Straubingában*, a' második *Neuburgban*, a' harmadik *Stuttgardban* van szállásonn; a' fő vezére ezen szárnynak *Grenier*, a' kinek fő hadi szállása *Regensburg*. — Az *Arriergardát* két szakaszok teszik, u. m. a' *St. Susanne*' és *Augereau*' szakaszai; annak *Strasburg*, ennek, nem messze *Frankfurttól*, *Höchst* a' fő hadi szállása; az, *Baseltől* fogva a' *Ménus* vizeig, *Colaud*, *Souham*, *Laborde*, és *Klein* Generálisok alatt, külömb-kü-lömb csoportokban fekszik; az *Augereau* alatt lévő csoportok a' *Ménus*' Északi partjainn vagynak széljel osztódva.

Strasburg, 25. Aug. — „A' *Rénus*' bal partjainn sok szar, négy lovu szekerek requisitzióba vétettek, hogy *Philipsburg*, *Ulma*, és *Ingolstadt* váraik felé golyobisokat, bombikat, és granátokat szállítsanak; az oszrom-ágyuk, *Valenciennes* várából hozattak ide. A' hadi készülétek minden felé egész mozgásban vagynak.

Aschaffenburg, 27. Aug. — „Minekutánna itt tegnap Gen. *Augereau* a' fegyvernyugvást forma szerént fel-mondattatta volna, Császári General *Simbschen* és a' Máintzi Választó Fejedelmi *Status Cancellarius*, ma, tanátsot tartóttak ezen

nem vélt történet felett együtt, a' mely után néhány szekerek, Választó Fejedelmi portékákkal terheltetve, *Würtzburg* felé útnak indítottak. — A' Gen. *Augereau*' kézületei és mozdulásai azt mutatják, hogy az ő serege, ha tsakugyan valóssággal el kezdődéndenek az ellenségeskedések, *Würtzburg*nak fogna tartani.

Páris. — A' Gen. *Brune*' Olosz országi fővezérré való neveztetését, már a' *Moniteur* is kihirdette officialiter: helyette *Macdonald* rendeltett *Dijonhoz* a' reserva tábor vezérévé. — *Masena* Párisba citáltatott. — Generál *Berthier* a' leg nagyobb sietséggel folytatja *Madrid* felé útját. Hogy fontos dolog ne volna réa bizattatva, azon senki nem kételkedik. A' *Spanyol Udvar* minden igyekezettel azonon vagyon, hogy a' békeességet a' *Frantzia Respublika* és *Portugallia* között helyre állithassa. Ez lehet a' *Berthier*' *Madridba* való útazásának is a' főbbik czélja. Hogy a' *Spanyol Udvar* ezt a' békeességet helyre állítani igen erőssen akarja, sok okokra nézve könnyü által látni: hanem, igen terhes a' munka, mivelhogy egy felől *Portugallia* nem könnyen hágy el valamit a' maga *Angliával* való szoross egybeköttetődéséről, más felől pedig *Spanyol országnak* is nem kedves környülállás volna a' maga vidékeinn a' *Frantzia* seregeket *Portugallia* felé kerezttül botsátani.

A' *Párisi* levelek szerént, az *Első Consul* egy tulajdon keze irásával való levélben terjesztett *Pál Orosz Császár*' elibe némely ajánlásokat, a' közönséges békeességek helyre lehető állitódása iránt. — Erről az *Első Consulról Bonapartéről* azt jegyzik meg, hogy a' mult *Augusztus*' 16-dikánn lépett a' 32-dik esztendejébe — az özvegy és igen szép *Boharnois* Generálisnét, 1796-ban

vette magának feleségül. Ez az afzszonyság, Nap nyugoti Indiában Martinique Izigeténn izülettetett, és most a' 40-dik esztendejet töl i. *Boharnois* Generálistól két gyermekei maradtanak, egy fiu t. i. és egy leány; a' fiúnak neve *Boharnois Eugénius*, a' ki Egyiptomban is ott volt a' mostoha apjával, és most a' reserva tábornál szolgál; a' leány egy Párisi nevelő házban tartatik. Bonaparténak 3 fiu és 3 leány testvérei vagynak életben: *Josef*, a' nagyobbik, Status-Tanátsos; *Lucian*, a' második, Belső Minister; a' harmadik a' Consularis Gárda seregnél szolgál; a' hugai közül az idősebbiket Gen. *Leclerc*, a' másodikat pedig *Murat* vette feleségül; a' harmadik még hajadon. Mind *Corsica* Izigeténn, mind *Toskánában* vagynak még több Bonaparte atyafiai is, életben. — Egyszer híre volt, hogy a' Bonaparte' harmadik hugát Gen. *Moreau* akarta volna elvenni: ha em ebből a' tudósításból ugy látszik, hogy leg alabb a' lakadalom még nem esett meg.

A' *Murat*'s vezérése alatt lévő ugy nevezett Válogatottak' (*d'elite*) serege, a' mely Frantzia országban *Amiens* várossától fél ora távolságra fekszik, tsupa Granatérosokból és Stutzosokból áll. Hova légyen a' czélozás ezen vállogatottakkal? ez még most tsak kérdésben marad.

A' *Párisiak*, ha a' Politzia szemesen nem vigyázott volna réájok, nagy veszedelembé ejthették volna a' mult. Aug. 22-dikénn magokat. A' *Sequana* vizének szine egy bizonyos darab helyenn estvéli 6 ora-tájiban a' döglött és fél-döglött, 's egymást tsapkodó halaknak sokaságától egélszen meg-feketülvén, a' gyermekek és a' halálzok, az okosabb embereknek intéseik ellen is a' viznek néki mentek, és a' halakat ki fogdos-

ni, 's hazaikhoz hordani kezdték, mind addig, míg a' Politziának hírvil adatván, nemtsak, a' további hal-fogdosásnak eleje vétetett, hanem mingyár ahoz-értök küldettettek a' városnak ezen réizében széljel, a' kik a' ki-fogott halat mindenütt meg-visgálvan, a' nem frisseket mind el-fzedték, és a' földbe ásattatták. — Gondolják, hogy ezen halaknak ily nagy fokasággal és hirtelen való meg-döglését is, az idei nagy és hófzias hőség okozta, a' melytől a' különben is igen el apa-dott *Sequana* vize tend kívül fel-melegült.

A' Gen. *Kleber*' haláláról még semmi hirdetést ki nem adatott a' Frantzia ország-ló-fzék. — Gen. *Lecourb* igen terhes hideglelésben fekszik Strasburgban.

Prussiából azt írják, hogy a' fegyveres sereg az egész országban tsendesesen vagynak, és leg kisebb mozgást is nem tesznek.

Erdély.

„A' Harlemi Teyleriana második Societas a' közelébb mult elztendőben adott ki egy kérdélt præmiumra, melly e' következő: *Welches sind die Ursachen, warum die meisten Völker die Metalle, insonderheit Gold, und Silber zu Repræsentationszeichen des Werthes, oder Reichthums erwählt haben? Welches sind die Vortheile dieses so allgemein angenommenen Mittels der Circulation; und welche Nachtheile sind damit verknüpft? Und kann man keine andere Sachen ausfindig machen, die anstatt derselben auf die Dauer mit Frucht und zum allgemeinen Nutzen sollten dienen können?* Az az: Mitsoda okokra nézve valófzították a' nemzetek, a' betsnek (minden féle dolgok árrának) vagy a' gazdagságnak, czimere-

zö v. jelentő jegyűl az értzet, különbsön pedig az aranyot és ezüstöt? Mitsoda hasznai vagynak a' *circulatzióra* ezen ily közönségesen felvetett eszköznek; és mitsoda ártalmak vagynak véle ölfize köttetve? és nem találtathatik e' semmi más olyan eszköz fel, a' mely ez helyet állandóul, és közönséges haszonnal szolgálhatna? — Az ezen kérdésre ki tett jutalmat ezen elztendőben következők nyerték el, ugy mint: Az első és 100 aranyos arany medaljont nyerte el Göttingai Politices Professor *Georgius Sártorius*. Az ezüst medaljont Ifjabb Professor *Szathmari Sigmund* Ur a' Kolosvári Réf. Collegiumban Statillicát, és Eccl. Historiát tanító Professor, és ezen kívül Differtatiója is, mellyet Deák nyelven irt, méltónak ítéltetett a' ki nyomtatásra (Méltán örvendket a' Haza ezen jó reménységű Ifju tudos Urnak, ki illy hamar kezdi nagy érdemű édes attya' nyomdokait követni. Vajha az illy jó igyekezőket, és Nemzetünk' ditsöflégét az idegenek között is munkálódóknak az Hazában is érdemlett jutalmak, és a' tsendes dolgozásra alkalmatosságok szolgáltatódnának). A' Harmadik jutalmat, ugyantsak egy ezüst monétát, egy Frantzia nyelven irt Differtatióval egy Frantzia Tudós nyerte el. De az ő Dissertatiójának tsak egyik része ítéltetett érdemesnek a' ki nyomtatódásra.

* * *

NB. A' tegnapi szentséges nagy innep miatt a' betü szedönk mostan tsak egy fél-árkussal készülhetett-el. Ezért a' jövő Péntekenn egy árkus Egyiptommal fog szolgálni; melynek már most a' jövő ujj elztendőig egészszén el kell végezödni. —